

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. birželio 1 d.
(OR. en)

9483/22

PECHE 177
UK 95
N 39

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. birželio 1 d.
kam:	Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 253 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI Tausesnės žvejybos Europos Sąjungoje siekis: dabartinė padėtis ir 2023 m. orientyrai

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 253 final.

Pridedama: COM(2022) 253 final

Briuselis, 2022 06 01
COM(2022) 253 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tausesnės žvejybos Europos Sąjungoje siekis: dabartinė padėtis ir 2023 m. orientyrai

{SWD(2022) 157 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tausesnės žvejybos Europos Sąjungoje siekis: dabartinė padėtis ir 2023 m. orientyrai

1. ĮVADAS

Šiame komunikate pateikiama išsamesnės informacijos apie Europos žuvininkystės būklę ir numatomi orientyrai, pagal kuriuos bus rengiami Komisijos pasiūlymai ir konsultacijos su trečiosiomis valstybėmis dėl 2023 m. žvejybos galimybių, siekiant toliau spartinti kai kurių išteklių atkūrimą ir išlaikyti geros būklės išteklių didžiausio galimo tausios žvejybos laimikio (MSY) lygį.

Dėl sektoriaus pastangų ne tik toliau gerinti išteklių būklę, bet ir išlaikyti gerą tvarių išteklių būklę žvejyba apskritai tampa vis tausesnė. Dėl to dar daugiau išteklių pasiekė tvarų lygį ir buvo užtikrinti labai geri rezultatai, ypač šiaurės rytų Atlante.

Tarptautiniu mastu 2021 m. ES ir toliau buvo svarbi tolesnės pažangos regioninėse žvejybos valdymo organizacijose (RŽVO) varomoji jėga. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų, visų pirma Viduržemio jūroje, kur padėtis tebekelia susirūpinimą, ir Baltijos jūroje, kurioje dėl kitų pavojų aplinkai ir jūrų ekosistemoms neigiama linkme ėmė krypti pastaruoju metu pagerėjusi padėtis.

Nuo šių metų vasario mėn. Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą daro poveikį žuvininkystei keliais aspektais, ypač Juodojoje jūroje. Dėl kintančios saugumo padėties Juodojoje jūroje buvo sutrikdyta žvejybos veikla, saugumo sumetimais laikinai uždrausta žvejybos veikla tam tikrų valstybių narių vandenyse, pavyzdžiui, Rumunijos vandenyse, kurie ribojasi su Ukraina Dunojaus deltoje, o valstybės narės ir kitos regioninio lygmens pakrantės valstybės šiam sektoriui paskelbė įspėjimus dėl saugumo. Be to, dėl Rusijos karinės agresijos buvo sutrikdyti prekybos srutai, ji turėjo įtakos mokslinių rekomendacijų teikimui ir tam tikroms deryboms tarptautiniu lygmeniu, taip pat nulėmė aukštesnes energijos kainas, todėl, siekiant kompensuoti didelį sektoriaus rinkos sutrikdymą, reikia taikyti Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo (EJRŽAF) kovos su krize priemones. Iš to matyti, kad svarbu toliau didinti atsparumą, siekiant užtikrinti aprūpinimo maistu saugumą Europoje, ir pasiekti žaliojo kurso tikslus, visų pirma toliau diegiant inovacijas ir vykdant energetikos pertvarką.

2. PAŽANGA, PADARYTA SIEKiant TAUSIOS ŽVEJYBOS EUROPOS SĄJUNGOJE

2.1. BIOMASĖS KAITOS TENDENCIJOS IR ŽVEJYBOS INTENSYVUMAS

Siekiant užtikrinti, kad žvejybos veikla būtų tausi, žuvų galima sužvejoti ne daugiau, nei ištekliai kasmet geba atsikurti. Ištekliai žvejojami tausiai, laikantis MSY, kai faktinio mirtingumo dėl žvejybos (F) ir MSY atitinkančio mirtingumo dėl žvejybos (F_{MSY}) santykis yra ne didesnis kaip 1.

2020 m. bendras žvejybos intensyvumas ES vandenyse toliau mažėjo, o išteklių būklė gerėjo. Ypač palankiai vertinama tai, kad dėl sektoriaus dedamų pastangų 2020 m. **bendras**

mirtingumo dėl žvejybos rodiklis šiaurės rytų Atlante pirmą kartą tapo mažesnis nei 1. Tačiau kai kurie kiti ištekliai ir toliau peržvejojami ir (arba) neatitinka saugių biologinių ribų, todėl reikia tolesnės pažangos siekiant bendros žuvininkystės politikos (BŽP) tikslų. Dėl prastos aplinkos padėties ir buvusio peržvejojimo Baltijos jūroje nepavyko išlaikyti pastarųjų metų teigiamos tendencijos. Todėl kai kurie žuvų ištekliai neteko buveinių, sumažėjo žuvų kiekis jūroje ir sumažėjo Baltijos menkių bei pastaruoju metu kitų Baltijos jūroje esančių išteklių žuvų dydis. Imtasi veiksmų siekiant Viduržemio jūroje esančių ES ir bendrų išteklių, reglamentuojamų pagal vakarų Viduržemio jūros (*West Med*) daugiametį planą¹ ir Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisijos (GFCM) priemonės, MSY tikslo, o mirtingumo dėl žvejybos santykis pirmą kartą nuo 2003 m. tapo mažesnis nei 2.

2.2. NUSTATYTOS 2022 M. ŽVEJYBOS GALIMYBĖS

Nustatytos 2022 m. žvejybos galimybės yra svarbus žingsnis siekiant darnaus žuvininkystės valdymo.

Atlanto vandenyne, Baltijos jūroje ir Skagerako bei Kategato sąsiauriuose taikomos žvejybos galimybės iš esmės nustatomos kaip laimikio limitai (bendri leidžiami sužvejoti kiekiai (BLSK)).

Tuose rajonuose **tik ES valdomų išteklių** laimikio limitai buvo nustatyti laikantis MSY kriterijaus, taikyto visiems ištekliais, kuriems šis rodiklis buvo nustatytas, išskyrus vakarinės Baltijos jūros dalies atlantines silkes, dėl kurių buvo imtasi kitų griežtų priemonių pagal Baltijos jūros daugiametį planą. Be to, buvo imtasi papildomų apsaugos priemonių dėl sunkioje padėtyje atsidūrusių išteklių, pavyzdžiui, Kategato sąsiaurio menkių, rytinės ir vakarinės Baltijos jūros dalių menkių. Apskritai Baltijos jūros regiono valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai pripažįsta, kad reikia imtis veiksmų svarbiems versliniams žuvų ištekliais Baltijos jūroje atkurti, ir deda pastangas, kad šis tikslas būtų pasiektas.

Kalbant apie išteklius, kuriais dalijamasi su Jungtine Karalyste, abi šalys, laikydamosi prekybos ir bendradarbiavimo susitarime (PBS²) nustatyto termino, susitarė dėl MSY atitinkančių daugumos išteklių, dėl kurių buvo pateiktos tokios rekomendacijos, laimikio limitų. Siekiant išvengti mišriosios demersinės žvejybos sustabdymo, buvo priimtas kitoks sprendimas tik dėl keturių išteklių (kuriems rekomenduota nustatyti nulinį laimikį) – abi šalys susitarė dėl mažo laimikio limito, taikytino tik priegaudai. Jos susitarė dėl nedidelio vieno išteklių BLSK, kad būtų galima toliau rinkti duomenis.

Kalbant apie išteklius, kuriais trišaliu pagrindu dalijamasi su Norvegija ir Jungtine Karalyste, visos trys šalys susitarė siekti tolesnio Šiaurės jūros menkių išteklių atkūrimo, toliau taikydamos taisomąsias priemones ir nustatydamos mažesnę, nei nurodyta mokslinėse

¹ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1022, kuriuo nustatomas daugiametis vakarų Viduržemio jūros demersinių išteklių žvejybos valdymo planas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 508/2014 (OL L 172, 2019 6 26, p. 1–17).

² Europos Sąjungos bei Europos atominės bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas, ST/5198/2021/INIT (OL L 149, 2021 4 30, p. 10–2539).

rekomendacijose, kelių kitų išteklių, kurie sąveikauja su menkių ištekliais vykdant mišriąją žvejybą, BLSK. Atlantinių silkių BLSK buvo nustatyti mažesni už nurodytuosius mokslinėse rekomendacijose. Vienintelį pagal MSY kriterijų įvertintų **išteklių, kuriais dvišaliu pagrindu dalijamasi su Norvegija**, nustatytas BLSK atitinka MSY lygį.

Atlantinių skumbrių, šiaurinių žydrųjų merlangų ir prie Skandinavijos esančios Atlanto vandenyno dalies atlantinių silkių **išteklių** atžvilgiu pakrantės valstybės³ susitarė nustatyti MSY atitinkančius BLSK. Siekiant išvengti peržvejojimo, kai nėra pasidalijimo susitarimų, į 2022 m. darbotvarkę įtrauktos diskusijos dėl pasidalijimo susitarimų.

Viduržemio ir Juodojoje jūrose, kurioms būdinga daugiarūšė žvejyba ir daug išteklių, kuriais dalijamasi su trečiosiomis valstybėmis, ir kuriose tam tikrų išteklių žuvų mirtingumas dėl žvejybos priartėjo prie tvaraus lygio – 2020 m. pasiektas septynių išteklių F_{MSY} , – daugelis išteklių vis dar žvejojami viršijant tvarų lygį. Reikia toliau dėti ryžtingas pastangas išsaugoti išteklius, kad iki 2025 m. būtų pasiektas MSY tikslas, visų pirma taikant vakarų Viduržemio jūros daugiamečių planą ir naująją GFCM 2030 m. strategiją⁴. Iš tiesų 2022 m. žvejybos galimybėmis įgyvendinamas didelis 2021 m. GFCM priimtų priemonių rinkinys.

Atsižvelgiant į **vakarų Viduržemio jūros daugiamečio plano** tikslą ne vėliau kaip iki 2025 m. sausio mėn. pasiekti visų demersinių žuvų išteklių MSY, žvejybos galimybėmis nustatomas integruotas ir visuotinis požiūris, grindžiamas įvairiomis valdymo priemonėmis, ir paskatų mechanizmas, pagal kurį būtų galima išplėsti žvejybos veiklą, kad būtų atlyginama už selektyvesnių žvejybos įrankių naudojimą ir efektyvaus žvejybos draudimo rajonus. Valstybės narės raginamos nustatyti priemonės, pagal kurias būtų galima pasinaudoti šiuo mechanizmu. Be to, Taryba patvirtino labiausiai peržvejojamų giliavandenių krevečių didžiausius laimikio limitus ir ūdomis žvejojančių laivų žvejybos pastangų viršutines ribas.

GFCM dedant intensyvias pastangas, kurioms postūmį davė nuosekli ES pozicija regioninėse žvejybos valdymo organizacijose, buvo priimti svarbūs sprendimai. Susitarta dėl GFCM ilgalaikio Adrijos jūros smulkiųjų pelaginių žuvų išteklių valdymo plano, kuriuo siekiama užtikrinti didelį ilgalaikį MSY atitinkantį laimikį, 2022 m. sumažinti ančiuvių ir sardinių laimikio limitus ir išaldyti pelaginės žvejybos tralerių ir gaubiamaisiais tinklais žvejojančių laivų pajėgumus. GFCM taip pat nusprendė įgyvendinti novatorišką Adrijos jūros demersinių žuvų išteklių daugiamečių valdymo planą, kuriame nustatyta didžiausia dugninės žvejybos tralerių ir sijiniais tralais žvejojančių laivų pajėgumo riba, kad 2026 m. būtų pasiektas visų pagrindinių išteklių MSY tikslas. Ji taip pat patvirtino raudonųjų koralų rinkimo apribojimus, didžiųjų auksinių skumbrių žvejybos tarptautiniuose Viduržemio jūros vandenyse, taip pat giliavandenių krevečių žvejybos Jonijos ir Levanto jūrose bei Sicilijos sąsiauryje pastangų viršutinę ribą ir nusprendė toliau taikyti europinių upinių ungurių apsaugos priemones. Kalbant apie Juodosios jūros žuvų rūšis, pagal GFCM planą nustatytas paprastųjų otų BLSK ir autonominė atlantinių šprotų kvota.

³ Atitinkamų išteklių šiaurės rytų Atlante pakrantės valstybės yra Europos Sąjungos šalys, Jungtinė Karalystė, Norvegija, Islandija, Farerų Salos, Grenlandija ir Rusijos Federacija.

⁴ <https://www.fao.org/gfcm/2seas1vision/GFCM2030Strategy/es>.

3. ES LAIVYNO PADĖTIS

BŽP taip pat apima žvejybos laivynų dydžio valdymą siekiant užtikrinti, kad jų žvejybos pajėgumai atitiktų žuvų išteklių produktyvumo potencialą. Pertekliniai žvejybos pajėgumai yra nepageidautini ekologiniu ir finansiniu požiūriu, nes kyla pavojus, kad ištekliai bus pereikvojami, kuras bus deginamas be tikslo ir sumažės pelningumas.

Valstybės narės privalo užtikrinti, kad laivynai neviršytų viršutinių nacionalinių laivų pajėgumo (bendrosios talpos (BT)) ir variklio galios (kW) ribų. Jos turi imtis veiksmų, kad sumažintų nesubalansuotų laivynų pajėgumus, rengdamos metines laivynų biologinio ir ekonominio tvarumo ataskaitas, o jei yra įrodymų, kad esama disbalanso, jos turi per aiškiai nustatytą laikotarpį pateikti veiksmų planus, kaip tai ištaisyti. Bet koks pajėgumas, kuris atšaukiamas suteikus viešąją pagalbą, negali būti pakeistas.

Palyginti su 2020 m., laivų skaičius, BT ir variklio galia šiek tiek sumažėjo – atitinkamai 0,07, 0,1 ir 0,1 proc. Todėl 2021 m. gruodžio mėn. ES registruotą laivyną (įskaitant atokiausiuose regionuose žvejybos veiklą vykdančius laivus) sudarė 74 380 laivų, kurių bendroji talpa siekė 1 320 362 GT, o variklio galia – 5 304 015 kW.

Savo 2021 m. ataskaitose valstybės narės nurodo, kad jų laivynų pajėgumas išlieka mažesnis nei viršutinės ribos, laikantis Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 22 straipsnyje nustatytų reikalavimų. Tačiau rimtų dvejonių kelia valstybių narių pateiktų variklio galios deklaracijų, taip pat duomenų, kuriais grindžiamos nacionalinės ataskaitos, tikslumas bei patikimumas ir valstybių narių veiksmų planų, kurių reikalaujama pagal BŽP reglamento 22 straipsnį, buvimas arba tikslumas.

Iš ataskaitų matyti, kad esama didelių trūkumų teikiant biologinius duomenis atokiausiuose regionuose ir rytinėje Viduržemio jūros baseino dalyje, taip pat teikiant ekonominius rodiklius. Tam tikruose Bulgarijos, Kipro, Ispanijos, Prancūzijos, Graikijos, Airijos, Italijos, Maltos, Portugalijos ir Švedijos laivynų segmentuose buvo 50 ar daugiau laivų, kurių biologiniai arba ekonominiai duomenys nebuvo pateikti. Kipre, Prancūzijoje, Airijoje ir Švedijoje tokių laivų buvo daugiau kaip 200.

Kalbant apie veiksmų planus, atrodo, kad jų ne visada pakanka disbalansui pašalinti. Tai kelia ypač didelį susirūpinimą Baltijos jūros regione, kur mažėjant žvejybos galimybių gali atsirasti dar didesnis disbalansas, ir Viduržemio jūros regione, kur ištekliai žvejojami 1,94 karto viršijant MSY rodiklius ir kur į veiksmų planą įtraukus konkretesnius tikslus būtų galima visapusiškai pasinaudoti EJŖŽAF lėšomis.

Žvejybos veiklos nutraukimas visam laikui yra viena iš EJŖŽAF remiamų priemonių, kuria siekiama panaikinti struktūrinį laivyno perteklinį pajėgumą, todėl Komisija ragina valstybes nares rengiamas 2021–2027 m. EJŖŽAF programas suderinti su savo laivyno valdymo politika.

Kartu Komisija kreipiasi į atitinkamas valstybes nares ir prašo jų spręsti problemas kiekvienu konkrečiu atveju.

4. EKONOMINĖS VEIKLOS REZULTATAI

Kuro kainos, kurios kelerius metus buvo prieinamos, nuo 2022 m. kovo mėn. labai padidėjo ir, palyginti su vidutine kaina 2021 m., padvigubėjo. 2022 m. kovo mėn. viduryje ES žvejybos laivynas mokėjo apie 1,1–1,2 EUR už litrą kuro.

Kol rengiama Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) ataskaita dėl ES žvejybos laivyno ekonominės veiklos rezultatų (numatoma 2022 m. liepos mėn.), išankstiniai skaičiavimai rodo, kad jei energijos kainos išliktų tokios kaip dabar, 2022 m. ES 27 žvejybos laivynas iš viso prarastų 0,3 mlrd. EUR veiklos pajamų.

Tačiau energijos kainų didėjimo poveikis įvairiuose ES žvejybos laivynuose ir žvejybos įrankių atžvilgiu labai skiriasi. Maždaug 40 proc. mažos apimties laivyno, 66 proc. didelės apimties laivyno ir 87 proc. tolimosios žvejybos laivyno neatneštų pelno, jei likusią 2022 m. dalį energijos kainos išliktų tokios pat. Labiausiai nukentėtų laivyno segmentai, kuriuose naudojami daug kuro sunaudojantys žvejybos įrankiai, pavyzdžiui, tralai.

Šie skaičiavimai bus išsamiau aptarti liepos mėn. ŽMTEK ataskaitoje, kuria bus remiamasi priimant sprendimus dėl 2023 m. žvejybos galimybių.

Be to, reaguodama į krizę, 2022 m. kovo 25 d. Komisija ėmėsi skubių veiksmų – pradėjo taikyti **EJRŽAF krizių valdymo mechanizmą**, taip sudarydama sąlygas valstybėms narėms teikti EJŽAF paramą, kad būtų galima reaguoti į didelę krizės sukeltą rinkos sutrikdymą. Jis gali būti derinamas su kitais krizių valdymo priemonių rinkiniais, kuriais siekiama sušvelninti krizės poveikį, visų pirma su laikinąja valstybės pagalbos sistema krizės sąlygomis. Galimybė perkelti iki 10 proc. nepanaudotų kvotų į kitus metus taip pat lieka galioti. Be to, 2022 m. balandžio 13 d. Komisija pasiūlė Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) teisės akto pakeitimą, kuriuo būtų sudarytos sąlygos imtis papildomų kovos su krize priemonių.

5. ĮPAREIGOJIMAS IŠKRAUTI LAIMIKĮ

Įpareigojimo iškrauti laimikį tikslas – padidinti selektyvumą ir sumažinti nepageidaujamą laimikį, užtikrinant, kad visas laimikis būtų iškraunamas.

ŽMTEK ir ICES (Tarptautinės jūrų tyrinėjimo tarybos) rekomendacijose nurodyta, kad vykdant mišriąją demersinių žuvų išteklį žvejybą ES vandenyse daugeliu atvejų **nepageidaujamas laimikis tebėra didelis** (20–30 proc. Didžiojoje Šiaurės jūroje, Keltų jūrose ir Biskajos įlankoje bei Pirėnų pakrantėje). Be to, valstybių narių ataskaitose ir toliau pateikiama tik nedaug informacijos apie socialinį ir ekonominį įpareigojimo iškrauti laimikį poveikį.

Kalbėdamas apie devynis deleguotuosius reglamentus, kuriuose išsamiai nurodoma, kaip turi būti įgyvendinamas įpareigojimas iškrauti laimikį, ŽMTEK pažymi, kad tokių išimčių poveikis mirtingumui dėl žvejybos yra menkai suprantamas, nes pranešama apie į jūrą išmestą laimikį, kuriam taikomos išimtys. Todėl 2023 m. Komisija bendradarbiaus su valstybių narių regioninėmis grupėmis dėl **visų esamų įpareigojimo iškrauti laimikį išimčių peržiūros**.

EJRŽF ir **EJRŽAF**, kuriems skiriama didelė viešoji pagalba, teikia paramą įpareigojimo iškrauti laimikį įgyvendinimui. Todėl 2020 m. valstybės narės išleido daugiau kaip 86 mln. EUR su įpareigojimu iškrauti laimikį susijusioms priemonėms remti, t. y. daugiau nei bet kuriais ankstesniais metais. Nors parama techninėms priemonėms, padedančioms gerinti selektyvumą, toliau didėjo, išsami analizė taip pat rodo, kad didžioji dalis finansinės paramos buvo skirta moksliniams tyrimams, kuriais remiamos išimty, ir IT sistemų atnaujinimui, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingiau panaudoti kvotas. Nors buvo atlikta daug žvejybos įrankių inovacijų projektų ir bandymų, daugeliu atvejų jie nėra taip plačiai naudojami laivynuose, kaip buvo galima tikėtis. ŽMTEK taip pat nurodė, kad panašu, jog valstybės narės daugiau dėmesio skyrė išimčių priėmimui, o ne selektyvumo didinimui.

Todėl Komisija ir toliau skatina valstybės nares **geriau panaudoti lėšas, siekiant užtikrinti tolesnes inovacijas ir faktinį selektyvesnių žvejybos įrankių ir metodų naudojimą**, pagerinti kontrolę ir suteikti tam tikrą vertę nepageidaujamam laimikiui (nekuriant struktūrizuotos tokio laimikio rinkos).

Įpareigojimo iškrauti laimikį laikymosi kontrolė ir vykdymo užtikrinimas tebekelia problemų. Iš 2020 m. Komisijos pradėtų auditų išvadų matyti, kad audituotos valstybės narės nesiėmė būtinų priemonių, kad užtikrintų veiksmingą įpareigojimo iškrauti laimikį laikymosi kontrolę ir vykdymą, o veiklos vykdytojai didelės dalies į jūrą išmetamo laimikio nedokumentuoja. Tai patvirtina ir kitos ataskaitos, įskaitant tris Europos žuvininkystės kontrolės agentūros (EŽKA) atliktus atitikties vertinimus. Tačiau ŽMTEK nurodo, kad pažanga vykdant valstybių narių elektroninių stebėsenos sistemų bandomuosius projektus yra teigiamas ir novatoriškas žingsnis, padėsiantis veiksmingai įgyvendinti įpareigojimą iškrauti laimikį. Atsižvelgdama į įpareigojimo iškrauti laimikį stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo svarbą sėkmingam BŽP įgyvendinimui, 2021 m. Komisija pradėjo **pažeidimų nagrinėjimo procedūras** prieš Ispaniją, Prancūziją, Belgiją, Airiją ir Nyderlandus dėl to, kad jos nesiėmė tinkamų priemonių, kad užtikrintų įpareigojimo iškrauti laimikį laikymosi kontrolę, vykdymą ir tikrinimą, taip pat išsamų ir tikslų laimikio dokumentavimą. Tai, kad tuose rajonuose nesiimama tinkamų priemonių, turi pasekmių, susijusių su galimai dideliais laimikio, apie kurį nepranešta arba pranešta neteisingai, kiekiais.

Komisija taip pat toliau bendradarbiauja su teisėkūros institucijomis, kad būtų pasiektas susitarimas dėl persvarstytos **žuvininkystės kontrolės sistemos**⁵, visų pirma siekiant įpareigoti naudoti nuotolinio elektroninio stebėjimo priemones, kurios yra veiksmingiausios ir ekonomiškiausios priemonės įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymui stebėti. Laimikio duomenų rinkimas ir ataskaitų teikimas taip pat išlieka labai svarbūs siekiant mokslinių rekomendacijų kokybės, taigi ir MSY tikslo.

⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 ir Tarybos reglamentų (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 1967/2006, (EB) Nr. 1005/2008 bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1139 nuostatos dėl žuvininkystės kontrolės (COM(2018) 368 *final*, 2018 5 30).

6. PAGRINDINĖS GAIRĖS IR ORIENTYRAI RENGIANČI 2023 M. ŽVEJYBOS GALIMYBIŲ PASIŪLYMUS

6.1. Pagrindiniai naujų žvejojimo galimybių nustatymo etapai

Kaip ir ankstesniais metais, Komisijos pasiūlymai dėl 2023 m. žvejojimo galimybių bus grindžiami ICES ir ŽMTEK mokslinėmis rekomendacijomis, per dvišales derybas su trečiosiomis valstybėmis priimtais sprendimais, 2022 m. RŽVO priimtais sprendimais bei socialine ir ekonomine analize. Nors dėl Rusijos invazijos į Ukrainą mokslinės rekomendacijos kelių išteklių atveju gali būti pateiktos vėliau, nemanoma, kad tai turės įtakos atitinkamų Tarybos posėdžių laikui. Į pradinius pasiūlymus dėl žvejojimo galimybių Komisija įtrauks kuo daugiau išteklių.

Komisija ragina valstybes nares ir suinteresuotuosius subjektus mokslines rekomendacijas apsvastyti, kai tik jos bus viešai paskelbtos. Suinteresuotieji subjektai taip pat gali teikti rekomendacijas per patariamąsias tarybas, nacionalines valdžios institucijas ir individualiai.

2022 m. spalio–gruodžio mėn. Komisija surengs įvairias konsultacijas su Jungtine Karalyste, Norvegija ir pakrančių valstybėmis, siekdama jas užbaigti laiku, kad rezultatus būtų galima aptarti gruodžio mėn. vykstančiame Žemės ūkio ir žuvininkystės (AGRIFISH) tarybos posėdyje.

Siekdama užtikrinti tausų bendrų išteklių naudojimą, Komisija ne tik nustatys žvejojimo galimybes, bet ir visus metus sieks pažangos, susijusios su susitarimais dėl plačiai pasiskirsčiusių išteklių pasidalijimo su trečiosiomis valstybėmis, su kuriomis tokių susitarimų šiuo metu nėra.

6.2. Žvejojimo įvairiuose jūrų baseinuose galimybių nustatymas

Kalbant apie **Baltijos jūros, Skagerako ir Kategato sąsiaurių ir pietvakarių vandens išteklius, kuriuos valdo vien tik ES**, Komisija siūlys toliau išlaikyti ir (arba) sumažinti išteklių mirtingumą dėl žvejojimo, laikantis MSY, kai bus pateikta tokia rekomendacija. Jei valdymo planuose numatyta galimybė lanksčiau nustatyti laimikio limitus, Komisija gali pasiūlyti geros būklės ištekliams taikyti viršutinį MSY verčių intervalą su sąlyga, kad mokslinėse rekomendacijose nurodyta, jog tai būtina siekiant su mišriąja žvejojimu susijusių daugiamečio plano tikslų. Tais atvejais, kai mokslinėse rekomendacijose nurodytas nulinis išteklių laimikis arba išteklių biomasė sumažėjo tiek, kad išteklių nesiekia saugios ribos, tuos išteklius bus siūloma atkurti vykdant atitinkamuose daugiamečiuose planuose nustatytas taisomąsias priemones. Daugiau dėmesio bus skiriama tam, kad kiti svarbūs išteklių būklės kriterijai būtų kuo greičiau išsamiai mokslškai įvertinti pagal MSY kriterijų.

Kalbant apie įpareigojimą iškrauti laimikį, pažymėtina, kad atitinkamais atvejais iš ŽMTEK rekomenduojamo laimikio bus išskaičiuojamas laimikis, išmetamas į jūrą pagal *de minimis* arba dideliu išgyvenamumu grindžiamas išimtis. Komisija taip pat įvertins valstybių narių pažangą įgyvendinant dabartines priemonių mažinimo priemones.

Pagal mokslines rekomendacijas nustatytų **išteklių, kuriais dalijamasi su trečiosiomis šalimis** (Jungtine Karalyste, Norvegija, pakrantės valstybėmis), BLSK skaičius 2022 m.

padidėjo tiek ištekliais, dėl kurių pateiktos MSY rekomendacijos, tiek ištekliais, dėl kurių pateiktos atsargumo principu grindžiamos rekomendacijos. 2023 m. ES remsis 2022 m. veikla ir toliau sieks tvarių BLSK, atsižvelgdama į mokslines rekomendacijas, kaip numatyta BŽP ir PBS. Komisija sieks kuo anksčiau rudenį pradėti konsultacijas, visų pirma su Jungtine Karalyste ir Norvegija, jei bus pateiktos mokslinės rekomendacijos.

ES taip pat paragino pradėti konsultacijas dėl trijų plačiai pasiskirsčiusių išteklių (atlantinių skumbrių, šiaurinių žydrųjų merlangų, Norvegijos pavasarį neršiančių atlantinių silkių), kuriais dalijamasi su kitomis pakrantės valstybėmis, kvotų pasidalijimo. Konsultacijos dėl atlantinių skumbrių vyksta nuo 2022 m. kovo mėn., o susijusios šalys susitarė, kad konsultacijos dėl šiaurinių žydrųjų merlangų ir atlantinių silkių turėtų prasidėti rugsėjo mėn. Sąjunga paragino visas šalis sudaryti sąlygas tvariam kompromisui, kuris nekeltų pavojaus teisėtiems Sąjungos ir jos pramonės subjektų interesams.

Kalbant apie **Viduržemio ir Juodąją jūras**, labai svarbu, kad valstybės narės toliau dėtų pastangas pasiekti vakarų Viduržemio jūros daugiamečio veiksmų plano ir GFCM tikslus ir priimtų bei įgyvendintų plataus užmojo EJRVAF veiksmų programas, skirtas papildomoms priemonėms rengti. Pasiūlymu dėl žvejybos galimybių bus siekiama toliau įgyvendinti vakarų Viduržemio jūros daugiamečių planą, įskaitant tolesnį mažinimą ir valdymo priemonių kūrimą, kad ne vėliau kaip 2025 m. sausio mėn. būtų pasiektas MSY, remiantis dvejų metų holistiniu požiūriu.

Nors ŽMTEK kasmet vertina, kaip įgyvendinamas vakarų Viduržemio jūros daugiamečių planas, Komisija pradės parengiamąjį darbą, kad iki 2024 m. liepos mėn. pateiktų plano rezultatų ir poveikio atitinkamiems ištekliais ir tų išteklių žvejybai ataskaitą, laikydamosi daugiamečiame plane nustatyto reikalavimo.

Be vakarų Viduržemio jūros daugiamečio plano, kuris yra labai svarbus Viduržemio jūros laivyno ateičiai, įgyvendinimo, bendrų išteklių valdymas taip pat būtinas siekiant užtikrinti vienodas sąlygas visiems Viduržemio jūros žvejams. Todėl Komisija, padedama valstybių narių, ir toliau aktyviai veiks GFCM. Atsižvelgiant į tai, pasiūlymas dėl 2023 m. žvejybos galimybių taip pat apims GFCM priemones, kuriomis pratęsimos jau galiojančios priemonės, ir į jį bus įtrauktos papildomos priemonės, kurios turi būti priimtos lapkričio mėn. vyksiančiame GFCM metiniame susitikime. Kalbant apie Juodosios jūros žuvų rūšis, paprastųjų otų BLSK ir kvotos bus siūlomi vadovaujantis 2022 m. lapkričio mėn. GFCM sprendimu.

Be to, atsižvelgdama į kritinę europinių **upinių ungurių** išteklių būklę, Komisija nagrinėja, kaip atsižvelgti į naujausias ICES rekomendacijas dėl nulinio laimikio⁶ ir stebėti valstybių

⁶ 2021 m. lapkričio 4 d. ICES rekomendacija, [ele.2737.nea \(ices.dk\)](https://www.ices.dk/e2737nea): „ICES rekomenduoja, kad tais atvejais, kai taikomas atsargumo principas, **2022 m. visose buveinėse laimikis turėtų būti nulinis.**“

narių pažangą įgyvendinant upinių ungurių išteklių valdymo planus ir priemones pagal Ungurių reglamentą⁷.

Galiausiai GFCM šiuo metu rengia galimas valdymo priemones, kurių reikia imtis, visų pirma remdamasi neseniai užbaigtos europinių upinių ungurių mokslinių tyrimų programos rezultatais⁸. Šiuo atžvilgiu birželio mėn. GFCM mokslo įstaiga priims specialias rekomendacijas dėl Viduržemio jūroje esančių europinių upinių ungurių išteklių valdymo. Jomis bus remiamasi priimant sprendimus dėl galimų valdymo metodų Europos Sąjungoje.

7. IŠVADA

2021 m. žvejybos tausumas ES ir toliau didėjo, išskyrus Baltijos jūrą, kurioje dėl aplinkos būklės mažėja kai kurie versliniai ištekliai, kurie anksčiau buvo svarbūs. Taip pat reikia dėti daugiau pastangų, visų pirma Viduržemio jūroje. Savo pasiūlymais dėl 2023 m. žvejybos galimybių Komisija toliau sieks atkurti išteklius ir sutelkti jau tvaraus lygio išteklius.

Be žvejybos išteklių būklės, dėmesys taip pat turi būti skiriamas platesnėms jūrų ekosistemoms. Atsižvelgdama į tai, Komisija rengia žvejybos išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos veiksmų planą. Juo bus siekiama toliau saugoti pažeidžiamas rūšis ir buveines, taikant priemones, kurios būtų grindžiamos geresne žinių baze, didinant žuvininkystės ir aplinkos srities suinteresuotųjų subjektų sinergiją ir remiant sektorių, kad būtų užtikrinta sąžininga ir teisinga pertvarka. Ateinančiais mėnesiais ir metais tokia parama išliks labai svarbi siekiant užtikrinti žuvininkystės atsparumą, visų pirma atsižvelgiant į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą ir ekologinę bei klimato krizę.

Iki metų pabaigos turės būti priimta ataskaita, kurioje Komisija toliau nagrinės, kaip įgyvendinama BŽP.

Komisija ragina valstybes nares, patariamąsias tarybas, suinteresuotuosius subjektus ir visuomenę iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. pateikti atsiliepimų apie šį komunikatą.

⁷ 2007 m. rugsėjo 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1100/2007, nustatantis priemones europinių ungurių ištekliams atkurti (OL L 248, 2007 9 22, p. 17–23).

⁸ <https://www.fao.org/gfcm/technical-meetings/detail/en/c/1507967/>.

NUMATOMAS DARBŲ GRAFIKAS⁹

Kada?	Kas?
2022 m. gegužės – lapkričio mėn.	ICES mokslinės rekomendacijos
Nuo 2022 m. birželio iki rugpjūčio pabaigos	Viešos konsultacijos dėl komunikato
2022 m. rugpjūčio pabaiga	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Baltijos jūroje galimybių.
2022 m. rugsėjo – gruodžio mėn.	Kasmetinės konsultacijos dėl žvejybos galimybių su Jungtine Karalyste, su Jungtine Karalyste ir Norvegija, taip pat su Norvegija
2022 m. rugsėjo vidurys	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose galimybių.
2022 m. spalio mėn.	Tarybos posėdis dėl žvejybos Baltijos jūroje galimybių Pakrantės valstybių konsultacijos dėl plačiai pasiskirsčiusių išteklių šiaurės rytų Atlante
2022 m. spalio pabaiga	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Atlanto vandenyne ir Šiaurės jūroje galimybių.
2022 m. lapkričio 7–11 d.	GFCM metinis susitikimas
2022 m. gruodžio 2 d.	ŽMTEK išteklių vertinimas ir rekomendacijos dėl valdymo
2022 m. gruodžio mėn.	Tarybos posėdis dėl žvejybos Atlanto vandenyne ir Šiaurės jūroje galimybių Tarybos posėdis dėl žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose galimybių

⁹ ES vandenų ir tam tikrų ES nepriklausančių vandenų išteklių, kuriuos valdo RŽVO, žvejybos galimybės priimamos po metinio RŽVO susitikimo, periodiškai peržiūrint Tarybos reglamentą, kuriuo nustatomos žvejybos galimybės.